

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף יז

עוד מ'גזירת שמונה עשרה דבר':

הקדמה:

- אם יש דבר המאהיל על המת ועל הכלים, האהל מעביר טומאה על הכלים שתחתיו והכלים נטמאים מהמת ב"טומאת אהל". כלים אלה נטמאים בדרגת "אב הטומאה" שהיא טומאת שבעה ימים, וצריכים הזאה ביום השלישי והשביעי. **דין זה הוא רק כאשר יש בדבר המאהיל שיעור טפח**, והוא הלכה למשה מסיני.
- כלי שמאהיל על המת הכלי עצמו נטמא טומאת שבעה גם אם אין בו טפח.

גזרו חכמים שכל המטלטלין המאהילים על המת ועל הכלים מביאים את הטומאה (= טומאת אהל) על הכלים גם כשאין בדבר המאהיל שיעור טפח אלא יש בו רק כ"עובי המרדע" (= מקל שמנהיגים בו את הבקר, ויש בו שליש טפח). טעם הגזירה הוא משום שבהיקף עובי המרדע יש טפח, כלומר אם נרצה להקיף את עובי המרדע (שיש בו שליש טפח) בחוט, נצטרך להקיפו בחוט שאורכו טפח, שהוא שיעור של טומאת אהל.

לדעת רבי טרפון לא נגזרה גזרה כזו, אלא נשאלה שאלה בבית המדרש והשומע טעה בהבנת התשובה. וכך היה המעשה: האיכר היה עובר בשדה והמרדע על כתפו, ואיהל צידו האחד של המרדע על הקבר. וטימאו את המרדע טומאת שבעה משום כלים המאהילים על המת (= אב הטומאה), וטימאו את האיכר טומאת ערב (= ראשון לטומאה) משום שהוא נגע במרדע. והשומע טעה וחשב שטימאו את האיכר טומאת שבעה משום שהמרדע האהיל עליו ועל הקבר.

לדעת רבי עקיבא כך גזרו חכמים: שכל המטלטלין המאהילים על המת מביאים את הטומאה (= טומאת אהל) רק על האדם הנושאם (ולא על האדם או הכלים שנמצאים

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

תחתיהם) גם כשאין בדבר המאהיל שיעור טפח אלא יש בו רק כ"עובי המרדע", כנ"ל. וכאמור הכלים עצמם שהאהילו על המת נטמאים גם כשהם בשיעור כל שהוא. וכן אהל שיש בו שיעור טפח מעביר את טומאת המת לאדם וכלים שתחתיו.

גזירה נוספת: הבוצר ענבים כדי לדורכן בגת לעשות מהן יין, לדעת שמאי הענבים הוכשרו לקבל טומאה מהמשקה הזב מהם בשעת הביצור, ולדעת הלל הענבים לא הוכשרו לקבל טומאה. (הסברנו בס"ד את מחלוקתם לעיל בדף טו).

כפי שביארנו בעבר, כל אוכל יכול לקבל טומאה רק לאחר שנשפכו עליו מים משנתלש מהקרקע. המים האלה מכשירים את האוכל לקבל טומאה רק אם הם לרצון הבעלים.

כלי טמא חושב משקה: כלי טמא גורם למשקה שאינו מכשיר לקבל טומאה - להיות משקה שמכשיר.

גזירה נוספת: אם זרע תרומה וצמחו ממנה גידולים דינם כתרומה, ואפילו אם הזרע כלה. למסקנת הגמרא הגזירה היא שאם הכהן זרע תרומה טמאה וצמחו ממנה גידולים דינם כתרומה טמאה. טעם הגזירה הוא שמא ישהה הכהן את התרומה הטמאה עד זמן הזריעה, ויבוא לאוכלה בטעות.

גזירה נוספת: מי שהלך בדרך ונכנסה שבת ויש לו כיס של מעות בידו, צריך למסור את הכיס לנכרי, ואסרו עליו חכמים לטלטל אותו פחות פחות מארבע אמות ברה"ר (מהתורה אסור לטלטל ארבע אמות שלמות, אבל לטלטל בכל פעם פחות מד' אמות מותר).

גזירה נוספת: אסור לאכול פת, שמן, ויין של נכרים. וכן אסור להתייחד עם בנותיהן של נכרים.

משנה: נחלקו בית שמאי ובית הלל האם מותר להתחיל לעשות מלאכות בערב שבת והן נגמרות מאליהן בשבת.

